

(1) במדבר פרק ג פסוק לט

לט כָּל־פְּקוּדֵי הַלְוִיִּם אֲשֶׁר פָּקַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עַל־פִּי ה' לְמִשְׁפַּחְתָּם כָּל־זָכָר מִבְּנֵי־חֲדָשׁ וּמֵעֵלָה שְׁנַיִם וְעֶשְׂרִים אָלֶף: מִגּוֹ וַיְהִי כָל־בְּכוֹר זָכָר בְּמִסְפָּר שְׁמֹת מִבְּנֵי־חֲדָשׁ וּמֵעֵלָה לְפָקְדֵיהֶם שְׁנַיִם וְעֶשְׂרִים אָלֶף שְׁלֹשָׁה וְשִׁבְעִים וּמֵאָתָּיִם: מִזֶּה וְאֵת פְּדוּיֵי הַשְּׁלֹשָׁה וְהַשִּׁבְעִים וְהַמֵּאָתָּיִם הָעֶדְפִים עַל־הַלְוִיִּם מִבְּכוֹר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: מִזֶּה וְלִקְחָתָם חֲמִשָּׁת חֲמִשָּׁת שְׁקָלִים לַגִּלְגָּלֶת בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ תִּקַּח עֶשְׂרִים גֶּרָה הַשֶּׁקֶל: מִחַ וְנִתְּנָה הַכֶּסֶף לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו פְּדוּיֵי הָעֶדְפִים בָּהֶם:

(2) רש"י במדבר פרק ג פסוק לט

שנים ועשרים אלף, ובפרטן אתה מוצא שלש מאות יתרים בני גרשון שבעת אלפים וחמש מאות, בני קהת שמונת אלפים ושש מאות, בני מררי ששת אלפים ומאתים, ולמה לא כללן עם השאר ויפדו את הבכורות ולא יהיו זקוקים השלשה ושבעים ומאתים בכורות העודפים על המנין לפדיון? אמרו רבותינו במסכת בכורות (בכורות ה) אותן שלש מאות לויים בכורים היו ודים שיפקיעו עצמם מן הפדיון :

(3) במדבר רבה פרשה ד:ט

. . . וזו שאלה שאל הונגטים הגמון לרבן יוחנן בן זכאי אמר לו: משה רבכם או גנב היה או לא היה יודע לחשוב! אמר לו: למה? אמר לו הונגטים: מפני שהיו כ"ב אלף בכורות ועוד רע"ג וצוה המקום שיפדו הלויים בבכורות תן כ"ב אלף של לויים כנגד כ"ב אלף בכורות ועוד נמצאו בלויים יתרים על כ"ב אלף ג' מאות כמו שהוא מחשב במנין ראשון בפרטן. מפני מה אותן ג' מאות לויים היתרים לא פדו אותן רע"ג בכורות העודפין על כ"ב אלף בכורות שאנו מוצאן שאותן רע"ג נותנין ה' ה' סלעים! ועוד מפני מה כשכלל מנין הלויים בסוף מפני מה פחת מהן ג' מאות מן מנין הראשון? הוי לא גנב אותן מן החשבון אלא כדי שיתנו אותן רע"ג בכורות ה' ה' סלעים לאהרן אחיו! או שמא לא היה יודע לחשוב! אמר לו רבי יוחנן: לא גנב היה, וידע היה לחשוב, ודבר אחד לחש לי לומר לך. אמר לו: אמור. אמר לו רבן יוחנן ב"ז: יודע את לקרות אבל אין את יודע לדרוש! אמר אותן כ"ב אלף של לויים פודין לכ"ב אלף של בכורות נשתיירו בלויים עוד ג' מאות בכורות עוד רע"ג והיו אותן ג' מאות שבלויים בכורות ואין בכור פודה בכור לפיכך משמנה אותן גנבן מפני שהיו בכורות מיד נסתלק ממנו:

(4) רמב"ן על במדבר פרק ג פסוק מה

והנראה אלי, כי הבכורים האלה כלם לא נולדו במדבר בשנה אחת, כי לא נתרבו העם שם כל כך, רק כל הבכורים אשר היו בישראל נמנו, כי כלם נתקדשו

(5) רמב"ן במדבר פרק ג פסוק יד

והנה לא היו שבט הלויים כשאר השבטים, כי מבן חדש ומעלה לא היו רק עשרים ושנים אלף (להלן פסוק לט), ומבן שלשים שנה כלם שמנת אלפים (להלן ד מח), והנה לא יגיעו מבן עשרים שנה ומעלה לחצי שבט מישראל הפחות שבכלם, ועדין לא נשאו הארון שתהיה הקדושה מכלה בהם, וזה תמיה איך לא יהיו עבדיו וחסידיו ברוכי ה' כשאר כל העם?

(6) ואני חושב, שזה חזוק למה שאמרו רבותינו (תנחומא וארא ו) כי שבטו של לוי לא היו בשעבוד מלאכת מצרים ובעבודת פרך, והנה ישראל, אשר מררו המצריים את חייהם בעבודה קשה כדי למעטם, היה הקב"ה מרבה אותם כנגד גזרת מצרים כמו שאמר (שמות א יב) וכאשר יענו אותן כן ירבה וכן יפרוץ, וכאשר נאמר עוד בגזרת אם בן הוא והמיתן אותו וירב העם ויעצמו מאד (שם פסוק כ), כי היה הקב"ה אומר נראה דבר מי יקום ממני או מהם, אבל שבט לוי היו פרים ורבים כדרך כל הארץ ולא עלו למעלה כשאר השבטים, ואולי היה זה מכעס הזקן עליהם, כי שמעון שהוא עכשיו מרובה באוכלוסין נתמעט בכניסתו לארץ לעשרים ושנים אלף, ולוי שהוא שבט חסידיו לא נתמעט במגפה:

(7) כלי יקר במדבר פרק ג פסוק לט

שנים ועשרים אלף כבר אמרנו לפי שהם מחנה שכינה ואין השכינה שורה בפחות מן כ"ב אלף ע"כ מיעטם הקב"ה והעמידם על מספר זה להורות שאין מחנה שכינה פחותה מכ"ב אלף והרמב"ן כתב לפי שלא היו בכלל עינוי מצרים ע"כ לא היו בכלל הריבוי . . . וי"א שלכך לא נתרבו כדי שיהיה נקל לישראל לפרנסם וזה טעם רחוק כי אין מעצור לה להושיע ולפרנס משרתיו עושי רצונו . . . וי"א שצפה הקב"ה שלא יהיו כולם צדיקים ע"כ העביר רבים מהם מן העולם ונשארו קב ונקי כדי שיהיו כל העוסקין עם הארון צדיקים וז"ש שהיה הארון מכלה בהם:

8) ולי נראה לפי שמצינו בגזירת פרעה שגירש עמרם את אשתו ועמד זמן רב בלא פריה ורביה שהרי בת ק"ל שנה היתה יוכבד כשעשה בא ליקוחין שניים ומ"ש רז"ל (סוטה יב) עמדו כולם וגרשו נשותיהם מסתמא לא כל ישראל עשו כן כי איך היו יכולין לעמוד זמן רב בלא אשה שהרי ארז"ל (שם יא) בזכות נשים צדקניות נגאלו אבותינו כו' ומסיק שם כל הטובות שעשו לבעליהן כשהיו בעבודת פרך ש"מ שהבעלים לא היו יכולין לעמוד זולת הנשים, ועוד מסיק שם שהיו פרים ורבים בשדה ש"מ שאפילו בשעת הגזירה לא גרשו נשותיהם אלא ודאי מה שמסיק עמדו כולם וגרשו נשותיהם היינו כל בני שבט לוי שלא היו בכלל השעבוד ומ"מ היו יראים מן גזירת כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו שהרי על יום אחד צוה אפילו על בני המצרים על כן יראו גם המה פן יעבור עליהם כוס זה

9) ועמדו רוב שבט לוי זמן רב בלא נשים כמו שעמד עמרם זמן רב בלא אשה וע"כ היה שבט לוי מתי מספר וזה טעם נכון ומתישב על הלב יותר מכולם ובחר ה' בהם מצד היותם מועטים כי כן מצינו בהרבה מקומות שהקב"ה בוחר במועט כמ"ש (דברים ז ז) לא מרבכם וגו' כי אתם המעט וכן בג' משפחות אלו גרשון קהת ומררי היה מררי מרובה באוכלסין על כן נתרחק מן משא של הקדש וניתן למועטים ודבר זה מבואר מעצמו:

10) במדבר פרק י פסוק לו
וּבַנְחָה יֹאמֶר שׁוּבָה ה' רַבְבוֹת אֶלְפֵי יִשְׂרָאֵל:

11) תלמוד בבלי, מסכת בבא קמא דף פג.א
דריש ר' דוסתאי דמן בירי (במדבר י') ובנחה יאמר שובה ה' רבבות אלפי ישראל ללמדך שאין שכינה שורה על ישראל פחות משני אלפים ושני רבבות

12) חידושי אגדות למהר"ל
אין השכינה שורה כו' פי' דבר זה לפי דעתי כי התחלת הכל הוא התורה שהתורה נבראת תחלה והתחלת התורה היא כ"ב אותיות דהיינו אלפא ביתא וידוע כי השם יתברך מצטרף ביותר אל התחלה וכאשר הם ישראל כ"ב אלף כנגד כ"ב אותיות שהם התחלת התורה ואז הש"י מתחבר להם ושורה שכינה בישראל ודוקא כ"ב אלף ולא כ"ב בלבד כי אין השכינה שורה על מנין פרטי ולכך צריך שיהיה כ"ב אלף כי כל אלף הוא כמו אחד שהרי אחד הוא א' ובמלואו הוא אלף ולכך אין השכינה שורה רק על כ"ב אלף וזה מבואר.